VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 189)**

z dnia 26 czerwca 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 189)

26 czerwca 2019 r.

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży, obradująca pod przewodnictwem posła **Rafała Grupińskiego (PO-KO)**, przewodniczącego Komisji oraz poseł **Krystyny Szumilas (PO-KO),** wiceprzewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– zmiany w składzie prezydium Komisji;

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. (druk nr 3490) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 3539) w zakresie:

1) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje podmiotowe i celowe, d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym,
e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu oświaty i wychowania;
2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 49, 68 i 82;
3) części budżetowej 28 – Nauka:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje podmiotowe i celowe,
d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym,
e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu nauki;
4) agencji wykonawczych:
a) Narodowe Centrum Badań i Rozwoju,
b) Narodowe Centrum Nauki;
5) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 84;
6) części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje podmiotowe i celowe,
d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym, e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu szkolnictwa wyższego;
7) państwowej osoby prawnej – Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej;
8) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 18;
9) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk:
a) dochody i wydatki,

b) dotacje podmiotowe i celowe.

W posiedzeniu udział wzięli: **Maciej Kopeć** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Sebastian Skuza** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, **Paweł Rowiński** wiceprezes Polskiej Akademii Nauk wraz ze współpracownikami, **Ilona Kielan-Glińska** wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Łukasz Wojdyga** dyrektor Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej wraz ze współpracownikiem, **Izabela Żmudka** zastępca dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, **Wiesław Bielawski** wiceprzewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, **Tadeusz Pisarek** przewodniczący Zarządu Głównego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów oraz **Maciej Wais** główny księgowy Narodowego Centrum Nauki.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Izabella Kulesza, Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Otwieram posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Stwierdzam kworum.

Witam pana Sebastiana Skuzę – podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Witam pana Macieja Kopcia – podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej. Czy jest pan minister? Zajęty.

Witam pana Pawła Rowińskiego – wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk. Panią Ilonę Kielan-Glińską – wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli. Panią Izabelę Żmudkę – zastępcę dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Witam pana Łukasza Wojdygę – dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Pana Macieja Waisa – głównego księgowego Narodowego Centrum Nauki (dziś będziemy chyba mówić o pieniądzach). Witam oczywiście wszystkich gości i państwa posłów.

Porządek dzienny obejmuje dwa punkty. W punkcie pierwszym zmiany w składzie prezydium Komisji. W punkcie drugim rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. (druk nr 3490) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 3539) w zakresie, po pierwsze: części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 49, 68 i 82.

Części budżetowej 28 – Nauka. Po czwarte, agencji wykonawczych, w tym Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowego Centrum Nauki. W części piątej część budżetowa 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 84.

Następnie część budżetowa 38 – Szkolnictwo Wyższe. W naszym siódmym punkcie mamy budżet państwowej osoby prawnej, czyli Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Następnie mamy do omówienia część budżetową 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 18. Następnie w naszym punkcie dziewiątym, w punkcie drugim, część budżetowa 67 – Polska Akademia Nauk.

Czy są uwagi do porządku dziennego? Czy ktoś chciałby rozbudować tę liczną listę punktów? Nie słyszę. W takim razie bardzo dziękuję. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny.

Przystępujemy do realizacji punktu pierwszego – zmiany w składzie prezydium Komisji. W związku z powołaniem pana Dariusza Piontkowskiego na stanowisko ministra edukacji narodowej, z dniem powołania wygasło członkostwo pana Dariusza Piontkowskiego w Komisji, w związku z tym proszę o zgłoszenie i przedstawienie kandydatury na wakującą funkcję wiceprzewodniczącego Komisji. Bardzo proszę, pani przewodnicząca Stachowiak-Różecka.

Poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, chciałabym zgłosić kandydaturę pana posła Zbigniewa Dolaty. Jest to poseł reprezentujący mieszkańców Gniezna.

Doświadczony nauczyciel. Kilkanaście lat pracy w szkole, ale także doświadczony parlamentarzysta. Obecnie realizuje się w jego czwartej, kolejnej kadencji Sejmu.

Z wykształcenia jest historykiem. Historię ukończył na Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu. Ukończył również politologię na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Myślę, że swoim doświadczeniem zaszczyci zacne prezydium. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję. Będziemy mieli reprezentację pierwszej stolicy? Czy może drugiej? Poznań czy Gniezno, panie pośle?

Czy jest sprzeciw wobec kandydatury pana posła Zbigniewa Dolaty, jeśli chodzi o jego członkostwo w prezydium? Nie słyszę. W takim razie, witamy w prezydium, panie pośle. Dziękuję bardzo.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Panie przewodniczący, chciałbym tylko podziękować jednym zdaniem i liczę na owocną współpracę w ostatnich miesiącach kadencji Sejmu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję. Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek pani przewodniczącej.

Przechodzimy do punktu drugiego. Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie, w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 49, 68 i 82. Proszę o zabranie głosu pana ministra Macieja Kopcia z Ministerstwa Edukacji Narodowej. Pan minister jest. Proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, dochody w części 30 – Oświata i wychowanie. Plan dochodów budżetowych w części 30 – Oświata i wychowanie, w ustawie budżetowej na rok 2018, został określony w wysokości 5 975 tys. zł. Dochody zrealizowano w łącznej kwocie 7 027 tys., to jest 118% planu.

Wydatki w części 30 – Oświata i wychowanie. W ustawie budżetowej na rok 2018 wydatki w części 30 – Oświata i wychowanie zaplanowano w kwocie 451 586 tys. zł. Plan po zmianach, z uwzględnieniem zwiększeń z rezerw celowych wyniósł 542 366 tys. zł i został zrealizowany w 89% w kwocie 483 893 tys. zł

Kwota wykonania nie uwzględnia wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2018 w wysokości 17 900 tys. zł.

Najwyższe wydatki – 88% ogółu wydatków w części 30 – zostały poniesione w dziale 801 – Oświata i wychowanie. Plan wydatków po zmianach w tym dziale wyniósł 475 947 tys. zł, a został wykonany w kwocie 424 591 tys. zł, to jest w wysokości 89% planu.

Ponadto, wydatki realizowano w dziale 150 – Przetwórstwo przemysłowe – 814 tys. zł na dotacje przedmiotowe dla jednostek nie zaliczanych do sektora finansów publicznych, z przeznaczeniem na dofinansowanie podręczników szkolnych do kształcenia w zawodach.

W dziale 750 – Administracja publiczna 43 988 tys. z przeznaczeniem na finansowanie zadań związanych z funkcjonowaniem Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz współfinansowanie projektów Unii Europejskiej.

W dziale 752 – Obrona narodowa 4 tys. zł na realizację zadań w ramach programu pozamilitarnych przygotowań obronnych Rzeczpospolitej Polskiej w latach 2017-2026.

W dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa 5 tys. zł na szkolenia zespołu zarządzania kryzysowego MEN.

W dziale 851 – Ochrona zdrowia 1 854 tys. zł na realizację zadań wynikających z ustawy o zdrowiu publicznym. Środki zostały przeznaczone na dotacje dla podmiotów, których zadaniem było opracowanie projektu koncepcji systemowych działań wspierających zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży oraz przeprowadzenie go wśród nauczycieli, rodziców i uczniów.

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, czyli w dziale 853 to 753 tys. zł na organizowanie kursów adaptacyjnego języka polskiego dla repatriantów i członków najbliższej rodziny.

W dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza 2 911 tys. zł przeznaczono na wsparcie działań skierowanych do dzieci i młodzieży w obszarze wolontariatu oraz edukacji pozaformalnej, proponowanie współpracy między szkołami, organizacjami pozarządowymi oraz szkolenia młodzieży, realizację zadania związanego z wypoczynkiem letnim organizowanym dla dzieci i młodzieży polonijnej oraz Polaków zamieszkujących za granicą.

Wypłacono 396 stypendiów ministra właściwego ds. oświaty dla uczniów uzyskujących wybitne osiągnięcia edukacyjne.

W dziale 921 – Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego 9 000 tys. zł przeznaczono na dotację podmiotową dla instytucji kultury Centrum Nauki Kopernik.

Wydatki budżetu środków europejskich. Plan wydatków po zmianach wyniósł 151 530 tys. zł. Został zrealizowany w kwocie 141 685 tys. zł. Powyższe środki były przeznaczone na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020.

Budżet zadaniowy w części 30 – Oświata i wychowanie. W 2018 r. w ramach budżetu zadaniowego części 30 realizowano wydatki w zakresie siedmiu funkcji państwa. Zadaniem priorytetowym było zadanie 3.1 – Oświata i wychowanie realizowane w ramach funkcji Edukacja Wychowanie Opieka.

Programy wieloletnie realizowane w 2018 r. W 2018 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej było zaangażowane w realizację trzech programów wieloletnich. Program integracji społeczności romskiej na lata 2014-2020, na który wydatkowano 565 tys. zł. Środki były przeznaczone głównie na zakup podręczników i przyborów szkolnych.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa. W ramach tego programu wydatkowano 29 741 tys. zł. W ramach tego priorytetu do bibliotek szkolnych i pedagogicznych zakupiono 2 104 117 książek.

Program wieloletni „Niepodległa" na lata 2017-2022, na który wydatkowano 2 696 tys. zł. W ramach tego programu MEN realizowało projekt edukacyjny pod nazwą „Godność, Wolność, Niepodległość". Projekt realizował działania w zakresie edukacji patriotycznej oraz obywatelskiej.

Część 83 – Rezerwy celowe. Pozycje 49, 68, 82. W ustawie budżetowej na rok 2018 na sfinansowanie lub dofinansowanie zadań oświatowych w ramach omawianych rezerw celowych środki zaplanowano w łącznej wysokości 37 671 tys. zł. Planowane wydatki zrealizowano w 85%, to jest w kwocie 31 861 tys. zł. Powyższą kwotę wydatków przeznaczono na finansowanie kosztów związanych z podwyższeniem od 1 kwietnia 2018 o 5,35% wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i w placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej. Na ten cel przeznaczono 33 000 tys. zł. Wykorzystano 31 861 tys., czyli 97%.

W 2018 r. nie zostały uruchomione środki w wysokości 310 tys. z przeznaczeniem na finansowanie opinii specjalistów, dotyczących społeczno-gospodarczej potrzeby włączenia kwalifikacji do ZSK oraz na wydatki związane z finansowaniem zespołu ekspertów przygotowujących rekomendacje dotyczącą przypisania poziomu PRK – zaplanowane w rezerwie celowej pozycja 49, a także 310 tys. zł przeznaczone na zadania związane z funkcjonowaniem ZSK.

Mamy jeszcze wydatki związane z prowadzeniem egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie z rezerwy celowej pozycja 68 – przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie w wysokości 4 361 tys. zł. Wydatki na pokrycie kosztów związanych z egzaminem potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie zostały pokryte z oszczędności w ramach planu wydatków CKN na 2018 r.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. W takim razie o zabranie głosu bardzo proszę panią dyrektor Ilonę Kielan-Glińską z Najwyższej Izby Kontroli.

Wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli Ilona Kielan-Glińska:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w 2018 r. w części budżetowej 30 –

Oświata i wychowanie oraz wykonanie planu finansowego Ministerstwa Edukacji Narodowej na 2018 r.

W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowość, która jednak nie miała wpływu na ocenę wykonania budżetu państwa, niemniej jednak dotyczyła skutecznego nadzoru ministerstwa, jako lidera partnerstwa, nad realizacją projektu „Zmiany w systemie edukacji w Polsce odpowiedzią na oczekiwania społeczne i zmiany gospodarcze", realizowanego we współpracy z Fundacją Rzecznik Praw Rodziców w Warszawie.

W wyniku kontroli próby wydatków w kwocie ponad 112 mln zł, czyli ponad 17% wydatków zrealizowanych w części 30, stwierdzono, że były realizowane w sposób celowy, gospodarny oraz oszczędny, z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, w szczególności określonymi w ustawie o finansach publicznych oraz w przepisach ustawy – Prawo zamówień publicznych.

W skład próby wydatków MEN, którą zbadaliśmy, wchodziły wydatki na sfinansowanie środkami z rezerw celowych (również na dotacje), były to również wydatki wylosowane do badania u dysponentów III stopnia, wydatki majątkowe, wydatki związane z udzieleniem postępowań o zamówienia publiczne, wydatki sfinansowane środkami z rezerw celowych budżetu środków europejskich, a także wydatki poniesione na projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Jeżeli chodzi o prawidłowość sporządzenia sprawozdań łącznych oraz sprawozdań jednostkowych urzędu obsługującego ministra, Najwyższa Izba Kontroli wydaje ocenę pozytywną. Były to sprawozdania o stanie środków na rachunkach bankowych, sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych, sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących ze środków Unii Europejskiej, a także z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich.

Podczas badania stwierdziliśmy, że te sprawozdania zostały sporządzone na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, co pozwoliło nam na stwierdzenie, że przyjęty system kontroli zarządczej w Ministerstwie Edukacji Narodowej, podobnie jak w ubiegłym roku, w racjonalny sposób zapewniał prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych.

W związku ze stwierdzeniem nieskutecznego nadzoru ministra nad realizacją projektu, Najwyższa Izba Kontroli wnioskowała do ministra edukacji narodowej o weryfikację zestawień wydatków poniesionych przez Fundację Rzecznik Praw Rodziców jako partnera w wymienionym projekcie oraz ustalenie kwoty nieprawidłowo wydatkowanych środków oraz wystąpienie o ich zwrot wraz z odsetkami. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Proszę panią przewodniczącą Krystynę Szumilas o przedstawienie Komisji koreferatu i wniosków w celu wydania opinii.

Poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, myślę, że warto bliżej przyjrzeć się tej nieprawidłowości wskazanej przez Najwyższą Izbę Kontroli w realizacji projektu „Zmiany w systemie edukacji w Polsce odpowiedzią na oczekiwania społeczne i zmiany gospodarcze", ponieważ jako posłowie pamiętamy zamieszanie, które towarzyszyło wyłonieniu partnera do tego projektu.

Pierwszy konkurs został unieważniony. W drugim konkursie szefem komisji konkursowej była pani minister Anna Zalewska. W drugim konkursie Federacja Inicjatyw Oświatowych, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej i Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich, które występowało w tym konkursie i uzyskało 202 punkty, natomiast Fundacja Rzecznik Praw Rodziców uzyskała 203 punkty, czyli o jeden punkt więcej. Pamiętamy kontrowersje związane z wyłonieniem partnera ministerstwa edukacji do realizacji tego projektu, nie mówiąc już o tym, że ten projekt właściwie dotyczył czegoś, co już się stało, czyli zmiany zostały wprowadzone, a potem rozpoczęto realizację konkursu dotyczącego zmian, które już weszły w życie. Zatem pojawia się pytanie co było badane już po fakcie?

Niepokoi również to, że MEN nie przeprowadziło żadnej kontroli u partnera projektu podczas realizacji tego projektu, a kontrola prowadzona przez kontrolerów KPRM w maju 2018 r. wykazała nieprawidłowości. To już był sygnał, żeby zająć się tym projektem.

Ze sprawozdania Najwyższej Izby Kontroli można wyczytać, że w zbadanej próbie 21 dokumentów (czyli nie jest to duża próba), w tym 17 potwierdzających poniesienie wydatków, stwierdzono nieprawidłowości związane z pięcioma umowami o dzieło, w ośmiu przypadkach wystąpiły braki lub błędy w opisie finansowo-merytorycznym dokumentów finansowych, w sześciu przypadkach nastąpiły błędy we wnioskach składanych o płatność, w trzech przypadkach dokonano płatności na inne kwoty niż te, które wynikały z rachunków umów.

Wydaje się, że w stosunku do procentowo zbadanych dokumentów, jest to dość duża skala nieprawidłowości. Chciałabym zapytać pana ministra czy ministerstwo edukacji podjęło już kontrolę w Fundacji Rzecznik Praw Rodziców? Jakie są wyniki tej kontroli i czy fundacja zwróciła środki, które zostały wydatkowane niezgodnie z prawem?

Mam jeszcze uwagi dotyczące części 30. Blokowanie środków następuje w momencie, kiedy ministerstwo stwierdza, że nie jest w stanie wydać tych środków w trakcie roku budżetowego. Zablokowane zostały dotacje przedmiotowe do podręczników szkolnych do kształcenia zawodowego. Wydaje się, że jest to dość ważny element i podręczniki do kształcenia zawodowego, przy zmianach szkół zawodowych na szkoły branżowe, są bardzo ważne.

Blokowanie środków nastąpiło również na realizację zadań wynikających z ustawy o zdrowiu publicznym. Chodzi o realizację zadań wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia. Zdrowie to również bardzo istotny element.

Nastąpiło blokowanie środków pomocy dla repatriantów na zadanie polegające na organizowaniu kursów języka polskiego i kursów adaptacyjnych dla repatriantów i członków ich rodzin. Wydaje się, że to również jest bardzo poważne zadanie.

Chciałabym też zapytać, dlaczego ministerstwo przesunęło środki w wysokości 17 900 tys. zł z roku 2018 na 2019? Chodzi o realizację zadania zakupu nowoczesnych rozwiązań informatycznych umożliwiających publikację e-materiałów i e-zasobów wraz kodami źródłowymi, przygotowanych w ramach środków unijnych. Z pewnością chodzi o e-podręczniki i wdrożenie tego programu, żeby szkoły mogły z nich korzystać.

Ostatnia uwaga dotyczy niewykorzystania środków na utworzenie ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych, ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego wspomagania rozwoju dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością, określonych w programie kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem". Wydaje się, że to również jest bardzo istotne zadanie, które nie zostało zrealizowane w 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu. Nie wnoszę o negatywną opinię tej części budżetu, natomiast wnoszę o to, żeby ministerstwo edukacji przedstawiło nam wyniki kontroli w Fundacji Rzecznik Praw Rodziców. Nie wiem czy Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła szczegółową kontrolę tego projektu. To jest 2 500 tys. zł. Kontrolę nie tylko pod względem finansowym, ale również pod względem celowości tego projektu, efektów przeprowadzenia tego projektu, ponieważ został wprowadzony w momencie, kiedy zmiany w systemie edukacji były już wprowadzone.

Ważne będzie wyjaśnienie kwestii związanych z niewykorzystaniem czy blokowaniem środków. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Jeśli nie ma głosów państwa posłów, to pan minister w ramach odpowiedzi. Proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chciałbym zwrócić uwagę, że ocena Najwyższej Izby Kontroli wyraźnie stwierdziła, że Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła

wykonanie budżetu i stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na ocenę wykonania budżetu państwa w części 30.

To, o co wystąpiła Najwyższa Izba Kontroli wystąpiła do ministra edukacji narodowej, to weryfikacja zestawień wydatków poniesionych przez fundację. To zostało przeprowadzone pismem z dnia 20 maja 2019 r. Minister wezwał partnera projektu do zwrotu łącznej kwoty 27311,43 zł wraz z odsetkami. Działania, o które wnioskowała Najwyższa Izba Kontroli zostały przeprowadzone. Jak mówiła pani poseł, kontrola, choć nie była przeprowadzona przez MEN, to jednak zostało przeprowadzone to, o co wnioskowała Najwyższa Izba Kontroli.

Teraz inne kwestie, o których mówiła pani przewodnicząca. Kwestia niewykorzystanych środków. Dotyczyło to wydawania podręczników szkolnych i akademickich, i wynikało z braku wniosków o dotacje złożonych w 2018 r. Dlatego też nie została wykorzystana przez wydawców. Stąd sytuacja, o której mówiła pani przewodnicząca, czyli blokada.

Jeżeli chodzi o dział 851 – Ochrona zdrowia. Tutaj w przypadku nierealizacji był to brak spełnienia wymogów formalnych przez oferentów i stąd nie udzielono dotacji na realizację zadania.

Kolejna kwestia, o której była mowa, to pomoc dla repatriantów, czyli dział 853. Wynikało to z mniejszej niż zaplanowano liczby osób, które zgłosiły się do udziału w kursach dla repatriantów i członków rodzin.

Pozostała działalność, czyli kwestia programu „Za życiem". W okresie realizacji zadania część powiatów nie zrealizowała w pełni tego, co zaplanowała, m.in. ze względu na problemy związane z procedurami przetargowymi na realizację usług.

Kolejna kwestia dotyczyła platformy i nowoczesnego rozwiązania informatycznego, umożliwiającego przygotowanie e-materiałów, e-zasobów. Wnikało to z procedur przetargowych. Zostało to zrealizowane do końca marca 2019 r.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Pan Tadeusz Pisarek. Proszę bardzo.

Przewodniczący Zarządu Głównego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Tadeusz Pisarek:

Pisarek Tadeusz. Związek zawodowy pracowników zakładów poprawczych.

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, mam pytanie do pana ministra. Wymienił pan kwotę 33 000 tys. zł na podwyżki płac dla szkół resortowych administracji rządowej. Ta podwyżka została zrealizowana w kwocie 31 500 tys. zł. Nie została zrealizowana kwota 1 500 tys. zł. Jaka była przyczyna niezrealizowania tej kwoty? Z tego co wiem, w tych szkołach z pewnością brakuje pieniędzy na wynagrodzenia dla nauczycieli. Co stało się z tymi pieniędzmi? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Jeśli nie ma innych głosów, to bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Tutaj, po prostu, był taki szacunek na 33 000 tys. zł, natomiast te potrzeby zostały w pełni zrealizowane. Ostatecznie okazało się, że ta kwota jest mniejsza i stąd realizacja w kwocie 31 000 tys. a nie 33 000 tys.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Zamykam dyskusję. Czy jest sprzeciw wobec wniosku pani poseł Krystyny Szumilas o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek. Mamy tu również wniosek o zaopiniowanie wykonania budżetu w części 83. Odrębny punkt. Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 49, 68 i 82. Czy jest sprzeciw wobec pozytywnego zaopiniowania wykonania tej części budżetu, jak zrobiła to Najwyższa Izba Kontroli? Nie słyszę. W takim razie Komisja przyjęła wniosek pani przewodniczącej Szumilas.

Przystępujemy do punktu drugiego – rozpatrzenia i zaopiniowania sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 28 – Nauka, agencji wyko-

nawczych: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowe Centrum Nauki, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 84.

O zabranie głosu w tej sprawie proszę pana ministra Sebastiana Skuzę z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Sebastian Skuza:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, dochody w części 28 – Nauka, zaplanowane w ustawie budżetowej w roku 2018 w kwocie 26 000 tys. zł zostały zrealizowane w kwocie 97 300 tys. zł, co stanowi 373,3% planowanych dochodów. Dochody te uzyskano m.in. z tytułu rozliczenia środków budżetowych z lat ubiegłych, ze zwrotów niewykorzystanych dotacji, ze zwrotów niewykorzystanych dotacji z jednostek objętych umowami z NCBR i NCN, odsetek naliczonych od tych środków, z grzywien i kar pieniężnych.

Jeżeli chodzi o wydatki budżetowe w części 28 – Nauka, to w ustawie budżetowej na 2018 r. zaplanowano je w czterech działach budżetowych, w łącznej kwocie 7 782 800 tys. zł, z tego w ramach środków budżetu państwa 6 521 300 tys. zł i budżetu środków europejskich 1 261 500 tys. zł.

W trakcie roku budżetowego plany wydatków zwiększono łącznie o 1 079 400 tys. zł, to jest do wysokości 8 862 200 tys. zł, z tego w ramach środków budżetu państwa 6 876 500 tys. zł i budżetu środków europejskich 1 985 700 tys. zł.

Zwracam tu jeszcze uwagę na to, że minister nauki i szkolnictwa wyższego w dziale 750 dokonał blokady środków w wysokości 2 500 tys. zł.

Plan wydatków zrealizowano w łącznej kwocie 8 511 800 tys. zł, to jest w 96%, z tego w ramach środków budżetu krajowego 6 699 300 tys. zł i budżetu środków europejskich 1 812 500 tys. zł.

Zasadniczą część zrealizowanych wydatków w części 28 stanowiły wydatki w dziale 730, który również nosi nazwę „Nauka". Było to 8 348 800 tys. zł, co stanowi 98,1% ogółu wydatków i 97,2% planu po zmianach.

Wydatki bieżące – dotacje, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki bieżące jednostek budżetowych – zrealizowano w kwocie 6 091 100 tys. zł. Wydatki majątkowe ze środków budżetu krajowego 334 300 tys. zł, wydatki na realizację programów w ramach programów operacyjnych w łącznej kwocie 1 923 400 tys. zł, z tego 112 100 tys. zł na współfinansowanie krajowe oraz 1 811 300 tys. z budżetu środków europejskich.

Największy udział w zrealizowanych wydatkach bieżących miała grupa wydatków dotacyjnych w kwocie 5 453 200 tys. zł, z tego dotacji podmiotowych 3 097 400 tys. zł oraz dotacji celowych 2 355 800 tys. zł.

W dziale 730 wydatki majątkowe obejmowały łączną kwotę 598 000 tys. zł, w tym 263 700 tys. były to środki na inwestycje finansowane z udziałem środków unijnych.

Pozostałe wydatki w części 28 wykonano w działach innych niż dział 730. Była to łączna kwota 163 000 tys. zł. W dziale 750 – Administracja 40 300 tys. zł, w dziale 752 – Obrona narodowa 108 000 tys. zł na wydatki w zakresie badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz obronności. W tym projekty badawcze, celowe i rozwojowe.

W dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego wydatki wyniosły 14 700 tys. zł z przeznaczeniem na wydatki bieżące związane z obsługą Centrum Nauki Kopernik, Narodowego Muzeum Techniki, a także na realizację działań popularyzujących naukę z wykorzystaniem specjalnej mobilnej wystawy „Naukobus" oraz pokazów w mobilnych planetariach „Planetobus".

W tej części można również powiedzieć o realizacji jednego z programów wieloletnich. Program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy". Obecnie znajduje się na czwartym etapie realizacji. Planowany okres realizacji programu to lata 2017-2019. Program został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów z dnia 26 października 2015 r. Na realizację tego programu w 2018 r. w części 28 przeznaczono kwotę 11 500 tys. zł

Nadzór nad realizacją i wdrażaniem wyników programu przez głównego wykonawcę i koordynatora, czyli Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, sprawował minister rodziny, pracy i polityki społecznej przy współpracy ministra nauki i szkolnictwa wyższego. Ten program wieloletni jest realizowany w ramach dwóch części.

Część A to program realizacji zadań w zakresie służ państwowych, finansowany ze środków będących w dyspozycji ministra rodziny, pracy i polityki społecznej oraz część B – program realizacji badań naukowych i prac rozwojowych, którego projekty są finansowane ze środków będących w dyspozycji ministra nauki i szkolnictwa wyższego, za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

W ramach części B tego programu, w 2018 r., uzyskano 38 produktów, rozwiązań prewencji technicznej i organizacyjnej. Wyniki projektów były prezentowane podczas konferencji i seminarium, jak również przedstawiane w formie publikacji.

Pod nadzorem ministra nauki i szkolnictwa wyższego znajdują się również dwie agencje wykonawcze: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju i Narodowe Centrum Nauki.

Narodowe Centrum Nauki wspiera działalność naukową w zakresie badań podstawowych, podejmowanych w celu zdobycia nowej wiedzy. W 2018 r. całkowite koszty funkcjonowania centrum wynosiły 1 273 600 tys. zł, w tym na realizację zadań przekazano środki w wysokości 1 239 800 tys. zł, co stanowiło 97,3% kosztów ogółem. W ramach prowadzonej działalności badawczej Narodowe Centrum Nauki finansowało realizację badań podstawowych w formie projektów badawczych, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do realizacji tych projektów, projektów badawczych realizowanych przez osoby dopiero rozpoczynające karierę naukową, w tym mających na celu stworzenie unikatowego warsztatu naukowego lub powołanie nowego zespołu naukowego.

Narodowe Centrum Nauki finansowało również stypendia doktorskie, staże po uzyskaniu stopnia doktora, projekty badawcze dla doświadczonych naukowców mających na celu realizację naukowych badań pionierskich, projektów badawczych w ramach współpracy międzynarodowej.

Niższe niż zakładano wykonanie kosztów wynikało, przede wszystkim, z niższego zapotrzebowania centrum na środki finansowe związane z kosztami zarządzania wykonywanymi zadaniami, m.in. w zakresie środków planowanych na zakup materiałów i energii, pozostałych kosztów funkcjonowania, czy też wynagrodzeń ekspertów oceniających wnioski złożone w ramach konkursów ogłaszanych przez centrum.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju koncentruje się z kolei na badaniach wdrożeniowych. Centrum wspiera tworzenie nowoczesnych rozwiązań i technologii poprzez finansowanie projektów badawczo-rozwojowych ukierunkowanych na zacieśnienie współpracy sektora nauki i gospodarki oraz dąży do zintensyfikowania komercjalizacji wyników badań naukowych. Ponadto, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju pełni funkcję instytucji pośredniczącej. W perspektywie 2014-2020 NCBR zajmuje się wdrażaniem trzech programów operacyjnych: Inteligentny Rozwój, Wiedza Edukacja Rozwój oraz Polska Cyfrowa.

Całkowite koszty zrealizowane przez NCBR, wraz e środkami europejskimi, w 2018 r. wyniosły 3 043 300 tys. zł, w tym na realizację zadań badawczych 2 915 500 tys. zł. Z tego ze środków krajowych 826 100 tys. zł oraz ze środków europejskich 2 089 400 tys. zł.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju finansowało realizację badań stosowanych w formie projektów wykonywanych w ramach programów ustanowionych przez centrum, na przykład STRATEGMED, BIOSTRATEG czy też GOSPOSTRATEG, prace w obszarze B+O oraz komercjalizację wyników takich prac w podmiotach mających zdolność zastosowania wyników prac badawczych w praktyce.

Niższe niż zakładano wykonanie kosztów Narodowego Centrum Badań i Rozwoju wynikało głównie z niepełnego wykorzystania środków przewidzianych na realizację zadań w związku z przesunięciem rozstrzygnięć konkursów ogłoszonych w 2018 r. na następny rok, oszczędnościami powstałymi w zakończonych projektach oraz w związku z rezygnacją z uruchomienia projektu z zakresu bezpieczeństwa i obronności w ramach konkursu niejawnego.

Ponadto, część beneficjentów dokonała zmian w harmonogramach realizacji projektów, co przełożyło się na zmiany harmonogramu płatności. Dodatkowo ograniczeniu uległy koszty związane z funkcjonowaniem agencji, głównie z tytułu niższego zapotrzebowania na wynagrodzenia dla ekspertów w związku z mniejszą liczbą złożonych wniosków w ramach naboru projektów.

Chciałbym jeszcze podkreślić, że Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 28. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Czy w tym momencie ktoś z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju lub Narodowego Centrum Nauki chciałby zabrać głos? Jeśli nie, to w takim razie proszę panią dyrektor Ilonę Kielan-Glińską o informacje Najwyższej Izby Kontroli.

Wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego NIK Ilona Kielan-Glińska:

Panie przewodniczący, rozumiem, że w tej chwili o rezerwach celowych, bo podzieliliśmy tę…

Jeżeli chodzi o wykorzystanie rezerw celowych przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego, to szczegółowemu badaniu poddano wydatkowanie środków z rezerwy celowej w kwocie 352 997 tys. zł przeznaczonych na badania naukowe i rozwój. Nasza ocena wykorzystania tych środków przez ministra jest pozytywna. Środki te zostały przekazane na dokapitalizowanie spółki Wrocławskie Centrum Badań z siedzibą we Wrocławiu, a także wydatki związane z zapewnieniem dostępu do informacji naukowej, w tym do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Były to wydatki Ośrodka Przetwarzania Informacji–Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie związane z finansowaniem kosztów rozbudowy infrastruktury informatycznej nauki, stanowiącej dużą, lub strategiczną, infrastrukturę badawczą, wydatki Narodowego Centrum Promieniowania Synchrotronowego „Solaris" Uniwersytetu Jagiellońskiego, wydatki uczelni i jednostek naukowych związane ze wzmocnieniem potencjału badawczego w celu umożliwienia tym podmiotom ciągłości realizacji zadań w obszarze badań naukowych oraz w obszarze badań i rozwoju po wejściu w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 – Prawo o szkolnictwie wyższym.

Na podstawie tych pięciu decyzji nie stwierdziliśmy nieprawidłowości. Nasza ocena jest pozytywna.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Czy mają państwo jakieś uwagi dotyczące części budżetowej 28 – Nauka?

Wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego NIK Ilona Kielan-Glińska:

Nie. W tej chwili nie.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Czy są jakieś głosy? W takim razie poproszę pana posła Lecha Sprawkę o przedstawienie koreferatu.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysoka Komisjo, wykonanie budżetu państwa w zakresie części 28 – Nauka, oraz planu finansowego Narodowego Centrum Nauki oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju należy ocenić pozytywnie, chociażby ze względu na wzrost łącznych nakładów, w porównaniu do 2017 r., na naukę o 21,6%, spowodowany zarówno wyższymi wydatkami z budżetu środków europejskich, gdzie nastąpił wzrost o 60,6%, jak również zwiększeniem wydatków z budżetu państwa w tym obszarze o 14,1% w porównaniu do 2017 r.

Na podkreślenie zasługuje również fakt, że w układzie zadaniowym w części 28 – Nauka, zarówno w zakresie zadania 10.1 – prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki oraz zadania 10.2 – badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom, w obu przypadkach mierniki określające powodzenie tych zadań przekraczają zakładane wskaźniki.

Biorąc pod uwagę pozytywną rekomendację Biura Analiz Sejmowych oraz pozytywną opinię Najwyższej Izby Kontroli, wnioskuję o pozytywną opinię dla Komisji Finansów Publicznych dla części 28 – Nauka, oraz części 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 84. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Czy są jakieś głosy w dyskusji? Nie słyszę. Czy w takim razie jest sprzeciw wobec propozycji pana posła Lecha Sprawki o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 28 – Nauka, agencje wykonawcze: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowe Centrum Nauki, a także części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 84? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek pana posła.

W takim razie przystępujemy do punktu trzeciego – rozpatrzenia i zaopiniowania dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe, państwowej osoby prawnej Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 18.

Ponownie proszę pana ministra Sebastiana Skuzę o zabranie głosu.

Podsekretarz stanu w MNiSW Sebastian Skuza:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, w ustawie budżetowej na rok 2018 w części szkolnictwo wyższe zaplanowano dochody (jedynie w dziale 803) w wysokości 5 000 tys. zł, głównie z tytułu zwrotu dotacji oraz płatności. Dochody zrealizowano w kwocie 4 600 tys. zł, to jest na poziomie 92%.

W ustawie budżetowej na rok 2018 w części 38 – Szkolnictwo wyższe zaplanowano wydatki w łącznej kwocie13 327 600 tys. zł. Z tego w ramach środków budżetu państwa 12 923 300 tys. zł i w ramach budżetu środków europejskich 404 300 tys. zł.

W wyniku przeniesień środków z rezerw celowych środki te uległy zwiększeniu. Dokonano również zwiększenia z tytułu przeniesienia środków z rezerwy ogólnej w wysokości 6 500 tys. zł z przeznaczeniem dla wybranych uniwersytetów i państwowych wyższych szkół zawodowych takich jak Uniwersytet kardynała Stefana Wyszyńskiego, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. rotmistrza Pileckiego w Oświęcimiu, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie.

Ponadto, na podstawie art. 29 tzw. ustawy okołobudżetowej, rozporządzenie prezesa Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2018 r. planowane wydatki w zakresie dotacji przedmiotowej w wysokości 3 900 tys. zł przeniesiono z części 38 – Szkolnictwo wyższe do części 46 – Zdrowie. Minister finansów dokonał również przesunięć planowanych wydatków pomiędzy częściami 28 a 38, wynikających z konieczności zapewnienia środków na finansowanie projektów w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, zmniejszając plan wydatków w części 38 – Szkolnictwo wyższe o kwotę 9 200 tys. zł.

Ponadto, minister nauki i szkolnictwa wyższego dokonał blokady środków w łącznej kwocie 22 500 tys. zł. Blokady wynikały głównie z niewykonania programów wieloletnich Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Jeżeli chodzi o wydatki łączne, to plan po zmianach stanowił kwotę 13 417 100 tys. zł, z tego w ramach budżetu państwa 12 967 900 tys. zł i budżetu środków europejskich 449 200 tys. zł. Z kwoty ogółem planu po zmianach wydatki bieżące stanowiły kwotę 13 157 000 tys. zł, a wydatki majątkowe 260 100 tys. zł.

Plan po zmianach zrealizowano w kwocie 13 281 200 tys. zł, to jest 98,9%, z tego w ramach środków budżetu państwa 12 912 800 tys. zł i budżetu środków europejskich 368 400 tys. zł. W zakresie wydatków bieżących wydatkowano kwotę 13 051 000 tys. zł, a majątkowych 230 200 tys. zł. Ujęte w obu grupach wydatków finansowanie i współfinansowanie projektów z udziałem środków unijnych wyniosło 441 600 tys. zł.

W 2018 r. część planowanych wydatków włączono do ustalonego przez Radę Ministrów wykazu wydatków budżetu państwa, które nie wygasają wraz z upływem roku budżetowego na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów. Wydatki, które nie wygasały, a była to kwota 3 000 tys. zł, przeznaczono na zadanie odnowa i adaptacja historycznego budynku byłego obiektu magazynowego zakładów przemysłu tytoniowego przy ulicy Kolbego w Oświęcimiu na potrzeby Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu.

Środki pochodziły z rezerwy ogólnej. Zostały przekazane przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów i nie było możliwe wykorzystanie ich w 2018 r, w związku z tym znalazły się w wydatkach niewygasających.

W ogólnej kwocie zrealizowanych wydatków części 38, zasadnicza część dotyczy wydatków w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe w kwocie 13 253 200 tys. zł, co stanowiło 99,8% ogółu wydatków. Pozostałe 0,2% w łącznej kwocie 28 000 tys. zł wykonano w takich działach jak: 12 200 tys. w dziale 750 – Administracja publiczna, 15 800 tys. w dziale 851 – Ochrona zdrowia.

W zakresie wykonania planu finansowego Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w ramach części 28 – Nauka oraz części 38–Szkolnictwo wyższe w ustawie budżetowej na rok 2018 dla Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej zaplanowano wydatki w łącznej kwocie 37 500 tys. zł, z tego w części – Nauka 2 000 tys. zł oraz w części 38 – Szkolnictwo wyższe 35 500 tys. zł.

Powyższe wydatki w ramach części 28 – Nauka zostały zwiększone decyzjami ministra nauki i szkolnictwa wyższego o kwotę 31 000 tys. zł. Jednocześnie w ramach części 38 – Szkolnictwo wyższe wydatki zostały zwiększone decyzją ministra finansów o kwotę 20 000 tys. zł i te środki pochodziły z rezerwy celowej pod numerem 18. Były to środki przeznaczone na finansowanie działalności agencji.

Zatem plan po zmianach zamknął się kwotą wydatków w wysokości 88 500 tys. zł, z tego z części – Nauka 33 000 tys. zł oraz części 38 – Szkolnictwo wyższe 55 500 tys. zł. Plan po zmianach zrealizowano w kwocie 88 000 tys. zł, to jest w 99,4%, z tego w części – Nauka 32 500 tys. zł oraz części 38 – Szkolnictwo wyższe 55 500 tys. zł.

Wydatki te zostały zrealizowane w ramach dotacji podmiotowej – 14 500 tys. zł, dotacji celowej – 71 300 tys. zł, dotacji celowej na finansowanie inwestycji – 2 200 tys. zł.

W ramach dotacji podmiotowej zrealizowane wydatki bieżące wynosiły 14 500 tys. zł. Przeznaczono je na funkcjonowanie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, w tym na wynagrodzenia osobowe i bezosobowe wraz z pochodnymi. Była to kwota 8 600 tys. zł.

W zakresie dotacji celowej zrealizowane wydatki bieżące wynosiły 71 300 tys. zł i były przeznaczone głównie na programy stypendialne dla Polonii – 29 100 tys. zł, akademickie partnerstwa międzynarodowe – 20 500 tys. zł, program „Polskie powroty"– 7 800 tys. zł, program im. Mieczysława Bekkera – 22 600 tys. zł, letnie i zimowe kursy języka i kultury polskiej – 2 500 tys. zł, kierowanie lektorów języka polskiego do zagranicznych ośrodków akademickich – 2 000 tys. zł, nowoczesna promocja zagraniczna – 1 800 tys. zł, realizacja wymiany stypendialnej na podstawie umów międzynarodowych – 1 400 tys. zł, program CEEPUS –1 700 tys. zł, program stypendialny Polskiego Komitetu ds. UNESCO – 800 tys. zł, realizacja stypendiów dla cudzoziemców studiujących w kraju swojego zamieszkania – 500 tys. zł, dwustronna wymiana osobowa naukowców – 300 tys. zł, współpraca z Fundacją Liderzy Przemian i Fundacją Kościuszkowską – 200 tys. zł.

W zakresie dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych zrealizowane wydatki w wysokości 2 200 tys. zł przeznaczono na zakup sprzętu i oprogramowania oraz innych środków trwałych niezbędnych dla funkcjonowania Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, a także na remont recepcji wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby stworzenia tzw. nowoczesnego *Welcome Center* dla interesariuszy NAWA.

Konkludując, chciałbym podkreślić, że Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie rekomendowała wykonanie części 38. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo. W takim razie poproszę panią dyrektor Ilonę Kielan-Glińską o opinię Najwyższej Izby Kontroli.

Wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego NIK Ilona Kielan-Glińska:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni państwo, podobnie jak w części 28, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 38 – Szkolnictwo wyższe. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydawania środków publicznych.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności, określone w planie finansowym w układzie

zadaniowym. Naszą ocenę opieramy na badaniu niemal 23% wydatków zrealizowanych w części 38. W trakcie kontroli stwierdziliśmy kilka nieprawidłowości.

Wymienię je, choć nie miały wpływu na ocenę ogólną. Nieprawidłowości polegały na niezgodnym z umową zaakceptowaniu części wydatków poniesionych na realizację zadania polegającego na organizacji studiów anglojęzycznych dla studentów mniejszości religijnych i etnicznych, pochodzących z terenów objętych dyskryminacją i przemocą (szczególnie z Afryki), niezawarciu umowy o dofinansowanie kosztów opłat na kształcenie pracownika, niezgodnym z wytycznymi prowadzeniu oceny ofert (oznacza to, że bez pozyskania dodatkowych wyjaśnień od uczelni) oraz nierzetelnym zweryfikowaniu oferty pod względem terminu pod względem realizacji praktyk w ramach pozakonkursowego projektu „Program praktyk zawodowych w państwowych wyższych szkołach zawodowych". Te nieprawidłowości szczegółowo opisaliśmy w informacji o wynikach kontroli.

Teraz jeżeli chodzi o prawidłowość łącznych oraz jednostkowych sprawozdań, to zarówno w części 28, jak i 38, opinia NIK jest pozytywna. Sprawozdania zostały sporządzone na podstawie sprawozdań jednostkowych. Mam tu na myśli sprawozdania łączne. Kwoty wykazane w sprawozdaniach są zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, a przyjęty system kontroli zarządczej zapewnia, podobnie jak w ubiegłym roku, w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych.

Jeżeli chodzi o wnioski, to sformułowaliśmy wniosek dotyczący wzmocnienia nadzoru nad fundacjami. Dlatego, że stwierdziliśmy nierzetelne podejście do ministra, jeśli chodzi o nadzór, natomiast jest to kwestia, która wymaga bardziej systemowego podejścia, bo obecnie w nadzorze ministra znajduje się ponad 860 takich stowarzyszeń. Rozumiemy, że jest pewnie kłopot, jeżeli chodzi o zorganizowanie skutecznego nadzoru nad tymi podmiotami. Wnioskowaliśmy również o zawieranie w umowach o realizację zadań klauzuli dotyczącej dopuszczalnego, maksymalnego limitu przesunięcia kwot pomiędzy zadaniami w ramach projektu bez wymogu uzyskania zgody ministra.

W trakcie kontroli przeprowadziliśmy również szczegółowe badania wykorzystania dotacji przez wybrane szkoły wyższe. W przypadku części 28 był to Uniwersytet Warszawski, Akademia Górniczo-Hutnicza, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a także Politechnika Wrocławska.

Szczegółowemu badaniu poddaliśmy dotacje, takie jak dotacje na utrzymanie potencjału badawczego, utrzymanie specjalnych urządzeń badawczych, finansowanie stypendiów, a także, tradycyjnie, na finansowanie pomocy materialnej dla studentów i doktorantów. Oceny, które zostały wydane, są to oceny pozytywne. Stwierdzone nieprawidłowości były drobne i nie miały wpływu na te oceny. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Proszę panią poseł Ewę Tomaszewską o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii Komisji.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

W części 38 – Szkolnictwo wyższe mamy dwa istotne problemy, jeżeli chodzi o przygotowywanie budżetu i ocenę jego realizacji. Z jednej strony następuje spadek liczby studentów, co utrudnia uczelniom właściwe planowanie wydatków. Po drugie, mamy dwa problemy zmian regulacji ustawowych.

Otóż w 2017 r. wprowadzono nowy algorytm podziału środków między uczelnie i praktycznie ubiegły rok jest pierwszym pełnym rokiem realizacji nowej regulacji dotyczącej tego algorytmu, czyli inny sposób podziału środków pomiędzy uczelnie, inny sposób finansowania uczelni w zależności od liczby studentów i liczby pracowników naukowych, szczególnie pracowników dydaktycznych.

Drugą sprawą jest wprowadzenie w ubiegłym roku ustawy 2.0, która także zmienia sposób funkcjonowania szkolnictwa wyższego. Mówię o tych kwestiach dlatego, ponieważ one utrudniają porównanie efektywności finansowania w tej części.

Teraz przejdę do konkretnych danych. Dochody w tej części zostały zaplanowane w kwocie 5 000 tys. zł. Zostały zrealizowane w 92,9% planu po zmianach. Realizacja była niższa o 21,5% w stosunku do roku 2017. Źródłami tych dochodów są wpływy ze zwro-

tów dotacji, wpływy uzyskane przez NAWA z opłat za egzaminy, certyfikaty i uwierzytelnienia dyplomów.

Pod koniec ubiegłego roku należności były w kwocie o 4,2% wyższe. Wydatki zostały zaplanowane w kwocie 12 923 302 tys. zł. Wykonanie nastąpiło w 99,6% planu po zmianach, to znaczy w kwocie 12 915 806,6 tys. zł.

Dotacja na działalność dydaktyczną została wykorzystana w wysokości 10 504 911,9 tys. zł i została przekazana 287 uczelniom. Dotacja na pomoc materialną dla studentów i doktorantów została wykorzystana w wysokości 1 694 198,8 tys. zł. Wydatki majątkowe stanowiły 223 866,9 tys. zł.

Jeśli chodzi o programy finansowane ze środków Unii Europejskiej w części 38, to zaplanowano je w wysokości 482 385 tys. zł na Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, a także na Program Operacyjny Pomoc Techniczna oraz program Erasmus. Środki zwiększono do 58 990 tys. zł. Blokada środków nastąpiła wobec Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. To była kwota 216 tys. zł. Kwotę 441 559 tys. zł wydatkowano na te programy, zatem oznaczało to 81,6% planu po zmianach.

Chciałabym jeszcze zwrócić uwagę na realizację planu finansowego w układzie zadaniowym. Jeśli chodzi o udział osób z wyższym wykształceniem w polskim społeczeństwie, w grupie wiekowej 30-34 lata, planowanym wskaźnikiem miał być wskaźnik 46%. Wartość, która została osiągnięta to było 45,7%

Odsetek studentów-cudzoziemców studiujących na polskich uczelniach – a to było dla nas ważne ze względu na umiędzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego – wartość, która została osiągnięta to 5,6% w stosunku do zaplanowanych 6%. Ocena takich danych wskazywała na fakt zmniejszenia zainteresowania studentów zagranicznych kształceniem na polskich uczelniach.

Wydaje mi się, że kwestia tych niedużych odchyleń w stosunku do planu nie powinna nas specjalnie niepokoić. Chciałabym postawić wniosek o przyjęcie informacji o wykonaniu budżetu w części 38 – Szkolnictwo wyższe.

Zwrócę jeszcze uwagę na jedną kwestię. Na problemy z realizacją zadań inwestycyjnych, jeśli chodzi o Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytet Warszawski. Szczególnie w przypadku Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza problemy wynikają z relacji pomiędzy samorządem a uczelnią i to stwarza trudności w zakończeniu tych inwestycji. Mam nadzieję, że uda się wyjść z tych sytuacji konfliktowych.

To wszystko, co miałabym do powiedzenia na temat tej części. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Rozumiem, że wnioskuje pani o pozytywne zaopiniowanie.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Rekomenduję pozytywne przyjęcie części 38 – Szkolnictwo wyższe.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Dziękuję pani poseł. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Nie słyszę. Zamykam dyskusję. Czy ktoś sprzeciwia się wnioskowi pani poseł Ewy Tomaszewskiej w sprawie pozytywnego zaopiniowania tej części budżetu? Trzydziesta ósma część budżetu – Szkolnictwo wyższe. Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej i Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 18. Nie słyszę sprzeciwu. Uważam, że Komisja przyjęła wniosek pani Ewy Tomaszewskiej.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk. O zabranie głosu proszę pana Sebastiana Skuzę – podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MNiSW Sebastian Skuza:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jeżeli chodzi o część 67 – Polska Akademia Nauk, to w tej części nie planowano dochodów budżetowych, natomiast faktycznie osiągnięte dochody w tej części wyniosły 25 tys. zł, z tego największy udział stanowił zwrot środków z tytułu nadpłaconych składek ZUS.

Wydatki na działalność Polskiej Akademii Nauk określono w ustawie budżetowej w dziale 730 i wyniosły 82 400 tys. zł. W 2018 r. akademia wydatkowała 81 900 tys. zł. W ramach dotacji podmiotowej finansowana była działalność organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk w kwocie 16 600 tys. zł, działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Polskiej Akademii Nauk w wysokości 35 300 tys. zł.

Podkreślę, że do pomocniczych jednostek naukowych zalicza się m.in. Bibliotekę Gdańską PAN i Bibliotekę Kórnicką, Muzeum Ziemi, Polski Instytut Studiów Zaawansowanych (Piast), archiwum w Warszawie oraz archiwum Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, jak również zagraniczne stacje naukowe.

Akademia prowadzi siedem takich stacji w miastach takich jak Berlin, Bruksela, Paryż, Rzym, Wiedeń, Kijów i Moskwa. Na pozostałą działalność przeznaczono 25 900 tys. zł. W ramach tej kwoty finansowana była obsługa administracyjna akademii realizowana przez Kancelarię PAN, współpraca naukowa z zagranicą oraz realizowana w ramach umów i porozumień podpisanych przez akademię.

Z tej pozycji dofinansowano również działalność Międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie, w części obejmującej bieżącą eksploatację budynku stanowiącego siedzibę instytutu oraz koszty utrzymania administracji i obsługi technicznej.

Dotacja celowa na zadania w zakresie kształcenia określona w ustawie budżetowej na rok 2018 wyniosła 300 tys. zł, którą akademia przeznaczyła na sfinansowanie dziesięciu stypendiów, które są przyznawane uczestnikom studiów doktoranckich przez prezesa PAN za wybitne osiągnięcia.

Dotacja celowa w ramach współfinansowania krajowych programów finansowanych z udziałem środków europejskich zamknęła się kwotą w wysokości 100 tys. zł, którą przeznaczono na realizację projektu pod nazwą „Zintegrowana ochrona in situ i ex situ rzadkich zagrożonych i priorytetowych gatunków flory na terenie Polski" w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, realizowanego przez Ogród Botaniczny w Powsinie.

Wydatki majątkowe określono w ustawie budżetowej na 4 000 tys. zł, zaplanowane w ramach dotacji celowych dla jednostek sektora finansów publicznych oraz na współfinansowanie krajowych programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Przyznane dotacje zostały wydatkowane w wysokości 3 800 tys. zł, co stanowi 95% planu po zmianach, które w głównej mierze wykorzystano na inwestycje w obiektach zabytkowych. Chodzi o przebudowę pałacu Działyńskich w Poznaniu – 1 300 tys. zł, rewitalizacja elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej w pałacu Staszica – 2 200 tys. zł.

Jeszcze w ramach współfinansowania 100 tys. zł. Jak wspomniałem, były to wydatki w ramach programu „Zintegrowana ochrona in situ i ex situ rzadkich, zagrożonych i priorytetowych gatunków flory na terenie Polski".

Tutaj opinia najwyższej Izby Kontroli również była pozytywna. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Dziękuję panu ministrowi. Czy pan wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński chciałby zabrać głos?

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński:

Nie. Dziękuję, pani przewodnicząca. Pan minister wszystko powiedział.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Dziękuję. W takim razie o zabranie głosu proszę panią Ilonę Kielan-Glińską – wicedyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli.

Wicedyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego NIK Ilona Kielan-Glińska:

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 67 – Polska Akademia Nauk. Podobnie pozytywnie zaopiniowaliśmy również sprawozdania sporządzone przez ministra w tym zakresie.

Środki z części 67 zostały przekazane Polskiej Akademii Nauk w formie dotacji podmiotowej i dotacji celowych, stąd, podobnie jak w ubiegłym roku, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę w Polskiej Akademii Nauk. Celem tej kontroli była ocena wykonania planu finansowego PAN w 2018 r. pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań.

W szczególności ocenie podlegały planowanie i wykonanie przychodów, w tym działania związane z pobieraniem i egzekucją przychodów z prowadzenia własnej działalności, planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji, wykorzystanie dotacji z budżetu państwa, gospodarowanie wolnymi środkami, sporządzanie sprawozdań za IV kwartał 2018 r. w zakresie operacji finansowych, a także system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

W wyniku tej kontroli Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie planu finansowego przez Polską Akademię Nauk w 2018 r.

Polska Akademia Nauk realizowała plan finansowy uchwalony przez prezydium akademii i zatwierdzony przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego zgodnie z ustawą o PAN oraz rozporządzeniem ministra nauki i szkolnictwa wyższego w sprawie szczegółowego trybu finansowania i gospodarki finansowej Polskiej Akademii Nauk i jej instytutów naukowych.

Otrzymane w 2018 r. dotacje z części 67 budżetu państwa zostały wykorzystane na zadania ustawowe i zgodnie z celem przeznaczenia, czyli na pokrycie kosztów bieżącej działalności akademii, finansowanie inwestycji realizowanych przez kancelarię PAN i jednostki nie mające osobowości prawnej, zadania instytutów międzynarodowych PAN.

Przyjęte wartości mierników monitorowania stanu realizacji zadań wykonano na poziomie wyższym niż zakładano. Dodatkowo przeprowadziliśmy kontrole jednostkowe w Bibliotece Gdańskiej oraz ogrodzie botanicznym, które też nie wykazały nieprawidłowości zarówno w gospodarowaniu środkami z budżetu państwa pochodzącymi z części 67 – Polska Akademia Nauk, jak również środkami spoza budżetu państwa.

W związku z brakiem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułowała wniosku. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Dziękuję. Proszę pana posła Lecha Sprawkę o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii Komisji.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Pani przewodnicząca, panie ministrze, Wysoka Komisjo, biorąc pod uwagę, że wydatki zostały zrealizowane niemal w stu procentach (99,5% planowanych środków), jak również to, że osiągnięto wyniki znacznie przekraczające wartość miernika przyjętego w ustawie budżetowej przy realizacji podzadania 10’1.3’ – upowszechnianie, promocja oraz popularyzacja nauki w ramach zadania, prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki, oraz biorąc pod uwagę pozytywną opinię Biura Analiz Sejmowych oraz Najwyższej Izby Kontroli wnioskuję o pozytywną opinię dla Komisji Finansów Publicznych w części 67 – Polska Akademia Nauk z wykonania budżetu za rok 2018. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa gości lub posłów chciałby zabrać głos? Nie słyszę. Zamykam dyskusję. Czy jest sprzeciw wobec wniosku pana posła Lecha Sprawki o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk? Nie słyszę sprzeciwu. Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek.

Przystępujemy do wyboru posła przedstawiającego opinię na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych. Pan poseł Sprawka. Proszę.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Zgłaszam kandydaturę pani poseł Ewy Tomaszewskiej.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO-KO):

Czy jest sprzeciw wobec wniosku wyboru pani poseł Ewy Tomaszewskiej w celu przedstawienia opinii na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek.

Porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany. Zamykam posiedzenie Komisji. Informuję, że protokół posiedzenia wraz z pełnym zapisem jego przebiegu będzie do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu.

Dziękuję państwu posłom. Dziękuję gościom. Dziękuję ministrom, Najwyższej Izbie Kontroli za sprawne przygotowanie i przeprowadzenie posiedzenia Komisji.